

Gen. Scott o Rusiji.

RUSI IMAJO DESET MILJONOV VOJAKOV. — GENERAL SCOTT SE JE VRNIL Z ROOTOVO KOMISIJO. — PRIČAKUJE POMOČI OD AMERIKE. — DOBRO RAZPOLOŽENJE V RUSIJI. — PRIJAZEN SPREJEM. — LJUDSTVO JE NA STRANI VLADE.

Washington, D. C., 10. avgusta. — Generalni major Scott, šef generalnega štaba Združenih držav se je včeraj vrnil z Rootovo komisijo iz Rusije in je v glavnih potezah opisal svoje vtise v Rusiji. Posebno se je oziral na vojaške razmere in delovanje, katero more nastati pod novo vlado.

Pripravil je obsežno razpravo za vojnega tajnika Bakerja. Razkril je v vseh podrobnostih silo in slabost ruskega vojaškega stroja z namenom, da ima ameriški vojni department vpogled v rusko armado.

Ko smo potovali 16 tisoč milj skozi Rusijo, — pripoveduje Scott, — nismo videli niti enega pijanega človeka, niti enega cestnega prepira. Petrograjske ceste in po drugih večjih mestih, skozi katera smo šli, so bile tako mirne, kot peta avenue v New Yorku, ali pa Pennsylvania avenue v Washingtonu v nedeljo zjutraj.

Za deželo, v kateri razsaja revolucija in protirevolucija, je Rusija najmirnejši kraj, katerega sem kdaj videl.

Sprejeti smo bili z veliko uljudnostjo in izvanredno veliko prijaznostjo pri vsakem razredu, s katerim smo prišli v dotik. Kerenski je delaven, energičen in briljanten mož. Izvršuje čudovito delo. Noben mož se ni imel težjega stališča.

Revolucija ni pustila Rusiji nikake vlade vse je bilo odstranjeno. Kerenski postavlja vlado. To je zelo težavno delo, toda Kerenski dela dobro in upam, da bo uspel navzlic mračnim poročilom.

Ljudstvo je na strani vlade.

Mnogi Rusi so nevedni, ker so bili skozi stoletja zatirani in tiščani k tlom. Hitro pa se probujajo. Delali bodo sicer napake, toda, ako se jim da prilika, bodo postavili veličastno republiko.

Danes gledajo na Ameriko kot svojo prijateljico. V nas imajo zaupanje in ako bomo izpolnili njih upe s tem, da jim pomagamo postaviti demokratično vlado, bomo vedno življali njihovo zahvalo in prijateljstvo.

Kornilov in Brusilov sta sijajna vojaka. Bil sem z njima in sem imel lepo priliko, da sem se prepričal o njihovi sposobnosti.

Rusija ima deset milijonov vojakov. Večina med njimi je dobro izveščana. Imajo triletno izkušnjo in so izborni.

Ruska armada potrebuje od Amerike železniške vozove in stroje. Trans-sibirska črta je izborna podjetje, na vzlic nasprotnim poročilom. Tej železnici primanjkuje samo železniških voz.

Ako jim bomo dovolj naglo dali lokomotiv, bo to zelo velika pomoč za armado na bojnem polju. Mnogo poročil sem bral, v katerih se je glasilo, da Rusi niso dobro izveščani v artileriji. Ta poročila so napačna. Opazoval sem jih, ko so streljali s topovi in še nikdar nisem videl bolj sega dela.

Mnogo sem bral o ponesrečenju ruske ofenzive. Ne vem okoliščin, ker sem prej zapustil Rusijo, predno se je pričelo umikanje.

Ne oziraje se na to, kak bo izid te ofenzive, Rusija izvršuje velikansko delo za zaveznike. Njene armade za držujejo na vzhodnem bojišču 150 nemških in avstrijskih divizij, ki so primorane vedno ostati na ruski meji.

Ako Rusija ničesar drugega ne izvrši, bo to za zaveznike največje vrednosti, ako nadaljuje svojo obrambno vojno.

Naenkrat je 3 milijone vojakov odšlo iz armade. Po revoluciji je disciplina izginila. Ko je padla vlada, je šel narod z njo. Vojaki so kar zapuščali armado in šli domov.

Nemški agenti so raztrosili okrog, da jih smatrajo Angleži za ljudi, ki morajo vse sami napraviti in da so šle Združene države v vojno, da bi razširile svojo trgovsko oblast nad Rusijo in da bi zaslužili ruski narod ter da so najboljši njihovi prijatelji Nemci.

Take govorce so bile neposredni vzrok, da so nedolgi kmetski vojaki, katerih je bilo okoli 3 milijone, vrgli puško in so šli domov.

Vse to se je pa zdaj predrugačilo. Ljudje spoznavajo, da so jih nemški agenti samo varali in zopet prihajajo k svojim polkom. Disciplina je zopet vpeljana.

Upam, da bo Kerenski napravil konec vsem nemškim intrigam, ako jih je še sploh kaj. Ko bo Rusija očistena nemških špijonov in agitatorjev, bodele videli uspeh nove in močnejše Rusije, v kateri bo narod napredoval v najvišji meri.

"Kaiser Wilson".

Washington, D. C., 10. avgusta. Na ograjo pred Belo hišo v Washingtonu je sufražetka Miss Lucy Burns razobesila zastavo z napisom: "Kaiser Wilson — ali ste pozabili, da imate svoje vlade? 20 milijonov ameriških žensk nima svoje vlade. Najprej vzemi bruno iz svoje glave."

Angleška ofenziva.

Haig razbija nemško črto na 7 milj dolgi fronti. — Težki topovi. — Nemci ne kažejo mnogo odpora.

London, Anglija, 10. avgusta. — Zgodaj danes zjutraj se je obnovila velika flanderska bitka, ko je feldmaršal Haig napadel na 7 milj dolgi fronti od Westhoek naravnost proti reki Lys.

Vse nemške postojanke jugovzhodno od Ypres so Angleži iztrgali Nemcem. Prebili so nemško črto in so v prvem navalu prodrli za več sto jardov.

Na celi fronti od Ysera do Lys so grmeli angleški topovi skozi vso noč. Naenkrat je prenehalo artilerijsko streljanje in mase vojakov so se pokazale iz angleških zakopov ter drvale proti nemškim postojankam jugovzhodno od Ypres.

Vsled bombardiranja so bili Nemci popolnoma zbegani, vsled česar niso kazali mnogo odpora. Artilerijsko streljanje je bilo podobno tornadu in bilo je hušje kot 31. julija, ko se je pričela flanderska bitka.

Včeraj so Angleži pri Monchy le Preux vdrli v nemške zakope, katere so porušili in so pobili mnogo Nemcev.

S strojnimi puškami so odbili nemški protinapad ter so vplenili dve strojni puški in vjeli mnogo vojakov.

Pariz, Francija, 10. avgusta. — Ponoči so Francozi napredovali v Belgiji. — Zavzeli so več kmetij vzhodno od Bixsehoote in zapadno od Langwarek; vplenili so mnogo strojnih pušk.

Severno od St. Quentin, v okraju Fayet, so Nemci vprizorili napad, na fronti ene milje. Napad je bil odbit, razum v sredini, kjer so Nemci zavzeli nekaj francoskih zakopov.

Okoli štiri popoldne so trije nemški bataljoni napadali francoske postojanke skozi vso noč.

Na celi fronti je francoski ogenj odvrčal Nemce, ki niso dosegli nikakih uspehov, ter so imeli velikan ske izgube. Francozi so obdržali vse ozemlje in se vjeli 60 vojakov.

Berlin, Nemčija, 10. avgusta. — Med Ysero in Lys so se včeraj vršili vroči boji. Posebno proti večeru se boji naraščali in so bili zelo hudi skozi vso noč. Proti jutru so Angleži v gostih vrstah pričeli napadati na dolgi fronti jugovzhodno od Ypres.

Zelo vroči artilerijski boji so bili na obeh straneh Lensa pa do reke Scarpe.

Proti večeru so Angleži napadali na cesti, ki vodi iz Monchy v Pelves do ceste Arras-Cambrai. — Nemški izstrelki so deževali na kraje, kjer so se Angleži zbirali in pripravljali na napad.

Severno od St. Quentin so bran denburške čete iztrgale Francozom ozemlje v razdalji 1200 metrov. — Francoski protinapad ni imel uspeha. Nemci so vjeli več kot 150 Francozov.

Od časa do časa so se med Soissons in Rheimsom in na obeh straneh Mozele vršili zelo vroči boji. S protinapadom so Nemci odpodili Francoze, ki so zavzeli nekaj zakopov na cesti med Soissons in Laon.

Bombardiranje v Mali Aziji.

London, Anglija, 10. avgusta. — Kakor se poroča iz Aten na Exchange Telegraph, so razezniške bojne ladje bombardirale turške baterije ob obali Male Azije.

Angleški monitorji so priskrili eno turško baterijo, da je obkolila. Uničili so tudi zrakoplovno postajo.

Vojni trg v Clevelandu, O.

Cleveland, O., 10. avgusta. — Danes se je tu otvoril prvi vojni trg, ki se je pričel zgodaj zjutraj. Farmerji so prodajali za polovico ceneje kot pa so se stvari dobile po mestnih trzih. V prvih dveh urah je več kot 500 žensk nakupilo vse potrebščine.

Miss Kate Davis, ki je pričela kampanjo za vojne trge, je sporočila Hooverju, da je imel trg velik uspeh in priporoča, da bi se vojni trg vrel tudi na drugih mestih Združenih držav.

KERENSKI, RUSKI MINISTR. PREDSED. IN VOJNI MINISTER.

Nemško priprojeni mir.

Nemški državni kancelar Michaelis je nanovoč pojasnil svoje nazore. Prusilna volna reforma bo dejstvo.

Kodanj, Dansko, 10. avgusta. — Dr. Michaelis, nemški državni kancelar, je sedaj na vse-nemško veliko zborovanje v Hessen brzojavko, v kateri izjavlja, da se bo eksistenco Nemčije kot cesarstva, tako na kontinentu kot preko morja zagotovilo z mirom, ki mora priti kot posledica gotove zmage centralnih zaveznikov.

Zborovanje je del kampanje, katero vodi sedaj vse-nemška liga, ki zahteva aneksije in vojne odškodnine v veliki meri. Besedilo brzojavke dr. Michaelisa je naslednje:

— Živim v trdnem zaupanju, da nam bo sijajna vojaška situacija pripomogla k miru, ki bo trajno zagotovil obstoj nemškega cesarstva na kontinentu in preko morja.

Dr. Michaelis je obvestil Hirscha, enega izmed socialističnih poslancev, ki so pred kratkim imeli čast gledati v obliče nemškega kaiserja, da se bo v neposredni bodočnosti vložilo v pruskem deželnem zboru predloga za volilno reformo v Prusiji.

V neki uradni brzojavki iz Berlina se glasi, da je dr. Kuehlmann nastopil svoj urad kot minister za zunanje zadeve. Takoj nato pa se je napolnil v družbi dr. Michaelisa in drugih v nemški armadni glavni stan, kjer se bo vršilo posvetovanje s kaiserjem.

Dr. Michaelis, ki je nosil dosedaj čin stotnika (menda ne onega iz Koepenika) je bil povišan v podpolkovnika. Njegov prednik v uradu, dr. Bethmann-Hllweg, je bil titularni generalni major, kajti pruski minister brez sovdaske uniforme je nemogoča stvar.

Z laškega bojišča.

Rim, Italija, 10. avgusta. — V današnjih poročilih se glasi, da je avstrijski šef generalnega štaba na laškem bojišču general pl. Snetzen-dorf premestil svoj glavni stan iz Trentina na sošo fronto.

Zdravilo za razgrajanje.

Chicago, Ill., 10. avgusta. — Ako kdo zmoči preglasne sosedo, v Chicago ni kaznovi. William Flet je nameril vodno cev na neko glasno družbo na verandi poleg svojega stanovanja in je bil aretiran. Sodnik pa je rekel: "Kaj je to za drugača storit? Odpusti."

Dobava živil v Kanadi.

Prebivalstvu Canade so naložili nove omejitve glede uporabe živil. — Prepoved uporabe pšenice pri izdelovanju alkohola.

Ottawa, Ont., 10. avgusta. — Na predlog živilskega nadzornika se je izdalo povelje, ki prepoveduje uporabo govedine in špeha v dveh dneh vsakega tedna. Nadalje se zahteva nadomestila za beli pšenični ruh ter prepoveduje uporabo pšenice pri destilaciji alkohola. Serviranje govedine in slanine je prepovedano v torkih in petkih in pri več kot enem obedu na vsaki drugi dan. Pri vsakem obedu je treba nadomestiti beli kruh s krompirjem, koruznim kruhom ali drugim sličnim nadomestilom.

Izraz "javni jedilni prostor" obsega vse hotele, restavracije, kavarne, klube ali druge slične prostore, kjer se postreže več kot 25 gostom, neštveši družine gospodinj.

Regulacija, ki prepoveduje uporabo pšenice pri izdelovanju alkohola, razven, če se tak alkohol uporablja pri izdelovanju municije in to le v slučaju, če dobi dotični dovoljenje od živilskega nadzornika.

Za prestopke teh določb so odmerjene težke kazni.

Pravičen mir.

Pariz, Francija, 10. avgusta. — Msgr. Frederico Tedeschini, ki je bil prej napežev podtajnik, je bil imenovan za tajnika, namesto odstopivšega kardinala Gasparija.

Prejšnja poročila iz Rima so trdila, da je kardinal Gaspari odstopil zaradi zdravja, deloma tudi zaradi tega, ker papež želi, da se uvede nova politika napram Nemčiji.

Novi tajnik Msgr. Tedeschini je podal zanimivo izjavo:

"Zahteva se samo krščanski mir, kajti to bo pravičen mir. Nekateri so rekli, da bi krščanski mir pomenil mir brez odločitve; bil bi mir, ki bo svet postavil na status quo ante.

To ni pravilno. Nasprotno verujemo, da so tu pravice, katere mora postaviti repšpektirati. Nikakor ne moremo vreti, da bi Poljska po vojni pripadala isti državi kot pred vojno. — Ravno tako tudi kristjani ne moremo privoliti, da bi Palestina ostala pod turškim gospodstvom. Prepričani smo, da bo vsako za-

Iz Washingtona.

NAMERAVAJO USTANOVITI SVET, KI BO PORAVNAL VSE DELAVSKE SPORE ZA ČAS VOJNE. — TA SVET BO IMEL TUDI JURISDIKCIJO GLEDE VSEH DELAVSKIH POGODB. — NOVE DOLOČBE GLEDE OPROŠČENJA OD SLUŽBE V NOVI NARODNI ARMADI. — ŠTEVILNE SLEPARIJE PRI NABORIH.

Washington, D. C., 10. avgusta. — Narodni obrambni svet je sklenil osnovati komisijo za poravnavo delavskih sporov, ki bo imela končno jurisdikcijo tekom vojne glede vseh delavskih sporov, ki se pojavijo v napravah, v katerih se izdeluje vladna naročila.

Komisiji nameravajo dati polnomoč, da dovoli zvezne kontrakte le onim, ki so voljni pokoriti se določbam in ki bodo zahtevali take obljube tudi od svojih uslužbencev.

Članov komisije dosedaj še niso izbrali. Najbrž jih bo devet, od katerih bodo trije zastopali vlado, trije delodajalce in trije delavce.

V nekem komunikeju, ki ga je izdal Obrambni svet, se glasi glede poslovanja te nove komisije sledeče:

— Komisija bo imela jurisdikcijo glede vseh sporov, fikajočih se plač ali delavskih pogojev v vseh napravah, ki imajo kontrakte z vlado v soglasju z osemurno postavbo dne 19. junija 1912 ali 3. marca 1913. Komisija bo poslušala ter odločevala glede vseh delavskih sporov, v katerih je prizadetih direktnim potom več kot 1,000 delavcev. Po svojem prevdanku pa bo lahko tudi odločevala o sporih, pri katerih je prizadetih manj kot 1,000 delavcev.

Washington, D. C., 10. avgusta. — Poročila iz različnih delov države, da zahteva skoro 80 odstotkov vseh registrirancev oproščenje od vojaške službe na podlagi ugotovila, da so od njih odvisni sorodniki, so napotila generalnega profosa Crowderja, da je dal danes nabornim uradom navodila, naj dovolijo oproščenje bolj omejenemu številu ljudi in le v zelo potrebnih in jasno utemeljenih slučajih.

Crowder pravi, da so se ti ljudje na nelep način poslužili prednosti, katero se dovoljuje onim, ki so v resnici upravičeni, da se jih oprosti od vojaške službe. Razmere kot so danes, pa pomenjajo za novi brambni zakon resnično nevarnost.

Posamezni naborni uradi so danes dobili navodila, kako zbirati novince, kateri so bili sprejeti v novo Narodno armado.

Washington, D. C., 10. avgusta. — Splošni protest od strani proizvajalcev po vseh Združenih državah, ki je sledil zahtevi administracije, naj prodajajo vojni material za zaveznike za isto ceno, katero se računa ameriški vladi, vzbuja veliko pozornost vojnega industrijskega sveta. Komitej za pota in sredstva je celo mnenja, da bo treba posebne zakonodaje, da se zlomi ta odpor.

Da se večja opozicija proti take vrste politiki, je razvidno iz tega, da se je odklonilo prvo vojnega departmanta, naj se pošlje v Francijo eno pošiljatev železnih tračnic in sicer za vladno ceno.

Vojni department ni hotel niti potrditi, niti zanikati stvari, vendar pa je priznal, da so se pojavile težkoče v pogajanjih.

Namen vojnega industrijskega sveta je preprečiti vse ekscesivne profite pri vojnem materialu, odhajajočem v roke zaveznikov. Obenem pa se hoče tudi zavarovati ameriški narod proti neprimerno visokim cenam.

dovoljen, ako bo Alzacija in Lotaringija vrnjena Francozi.

Konečno tudi verujemo, da krščanski svet ne bo temu nasprotoval, ako bodo laške provincije, ki so zdaj pod avstrijsko vlado, priključene Italiji, ravno tako, kot kristjani ne bodo nasprotovali zedinjenju Rumunije na vzhodu."

Z ruskega bojišča.

London, Anglija, 10. avgusta. — Hudi boji so se razširili proti severu ter so južno od Smorgona, nedaleč od Dvinsk dosegli svoj višek. Mnogo ljutejši pa so boji v Bukovini in Rumuniji, kjer so Av-

striji in Nemci v zadnjih dveh dneh ob Oituz zajeli 1600 Rumunov in Rusov ter vplenili 30 strojnih pušk.

V bližini Fokšani so

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK RAKNER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Da celo leto velja list za Ameriko	Za celo leto na mesto New York \$5.00
in Canada	\$3.50
Da pol leta	2.00
Da četrt leta	1.00
Da šest mesecev	0.50

"GLAS NARODA" lahja vsak dan izvenredno nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
PUBLISHED every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.50.

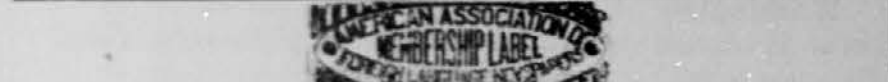
Advertisement on agreement.

Doplat brez podpis in osebnosti se ne priobčnjuje.
Denar naj se blagoviti pošilja po — Money Order.
Pri naročilih kraj naravnost plačamo, da se nam tudi prejmejo blagoviti namani, da hitreje najdemo naslovnik.

Doplatem in pošiljatelj naravnost za naslov:
"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York City.

Telephone: 2876 Cortlandt.

Nezgoda in prilika.

Velika nezgoda je prišla na stvar zaveznikov. Ta nezgoda je — polom Rusije. Danes so najvažnejša vprašanja, ki si jih moramo postaviti:

— Kako se je izvršil ta polom? — Koga je treba napraviti odgovornim zanj? — Kaj je mogoče storiti, da se spravi Rusijo nazaj na stališče aktivnih sovražnikov Nemčije in da se jo odvrne od nadaljnjega razpada?

To niso nikakoli akademična vprašanja. To so vprašanja dejanske časovne potrebe.

Rusija je tvorila glavno silo zavezniške stvari. Danes ima najbrž 8,000,000 vojakov v polju. Rusija je žitnica Evrope. Če se Rusija popolnoma izjalovi, bo odnehal pritišč 8,000,000 mož na centralna zavezništva in slednja bosta dobila dostop do virov, ki so naravnost neizčrpni.

Ni lepo navaliti vso krivdo radi ruskega poloma na ruski narod ali njega voditelje. Ni lepo reči, da niso bili še pripravljani za demokracijo. Ni lepo reči, da se ne borijo dobro, ker so preveč ignorantni, da bi se borili razven pod despotično nagajko gospodarja.

Nesreča glede ruskega naroda je, da se je velike mase naroda prepiralo, da se jih je poslalo v boj za nekaj več kot pa za ideale.

Ko je bila revolucija dovršeno dejstvo, je bila nova Rusija, je bila ruska armada pripravljena boriti se kot še nikdar popreje za prostost in demokracijo. Rusija je prosila, naj se vojne cilje zaveznikov omeji edino na te stvari. — Prosila je, naj zavezništvo pristopijo k njenemu programu miru brez aneksij in vojnih odškodnin, da pa naj še sklene mir le s prosto Nemčijo, ne pa z avtokratično Nemčijo.

Diplomatična napaka vojne je bila ta, da niso Anglija, Francija in Italija podpirale Kerenski-ja in druge ruske voditelje v njih kampanji proti nemški propagandi v Rusiji, katera propaganda je širila po Rusiji vest, da skušajo zavezništvo služiti obenem Bogu in mamoni, da govore o demokraciji ter snujejo teritorialne osvojitve. Ruski današnji polom je najboljši dokaz za kratkovidnot diplomacijo v zapadni Evropi.

Prosta Rusija bi se borila proti avtokraciji prav tako kot se je prosta Francija borila proti njej v zadnjem desetletju osemnajstega stoletja. Pred mlado francosko republiko so se razbile cesarske armade vseh avtokratičnih sil v Evropi, ki so se zbrale, da uničijo to izzivanje božanske pravice kraljev.

Francoska republika je ostala, kajti borila se je za nov ideal na svetu:

— Prostost, enakost, bratstvo!
Francija je padla, ko je postala zopet cesarstvo, razmišljajoče o osvojitvah. Francoska republika bi nikdar ne sprejela ciljev Napoleona.

Nova Rusija je proglasila za svoje cilje francoske republike. Za te stvari se hočejo boriti ti prosti možje.

Vsi, kar nas je sovražnikov Nemčije, pa zrimo na stvari, ne kot bi jih radi imeli, temveč kot dejanski obstajajo. Nemška diplomacija, bedasta kot je bila v preteklosti, je pametna danes. Nemški narod je združen. — Tevtonske sile od Severnega morja pa do Perzijskega zaliva so združene. Združene so na vojnem programu samne-obrambe.

Naj so imeli centralni zavezništvo v pričetku te vojne te ali one vojne cilje, danes stoje pred svojimi narodi in pred svetom kot voljni prenehati s to vojno, ne da bi iskali materialnih dobičkov ter na podlagi pogojev, ki bodo dovoljevali sprijaznjenje med narodi.

Ali ni neumno ostati v ozadju ter dovoliti Nemčiji, da si prisvoji moralno silo, ki izvira iz dematerializacije vojnih ciljev? Noben pa ne more dematerializirati zavezniških vojnih ciljev razven mi sami.

Glede dejstev se ne more ničesar ugibati. Ta vojna se je pričela kot vojna demokracije proti avtokraciji. Družavni zavezniški sil v zapadni Evropi so poslali svoje vojske v zakope, da umrjejo za prostost, proste institucije, pravice majhnih narodov in drugo. Za te velike stvari so žrtvovali matere svoje sinove, žene svoje možje. Za take ideale se je storilo otroke sirote brez očetov. Za te velike cilje naj bi se hrtbi narodov krivilili pod velikanskimi bremenami bodočih davkov.

Kaj pa nato? —

Dočim so bili možje v zakopih ter se borili za prostost, demokracijo ter pravice malih narodov ter so ženske delale v municijskih tovarnah, so se dvignile v vseh deželah sile — imperijalizma. Prodrle so v najskrivnejša zborovanja državnikov. Isti državniki, ki so govorili najsilnejše besede proti nemški avtokraciji ter nemškemu ciljem o zavojevanju celega sveta, — isti državniki so sedli za mize, s svetovnimi zemljevidi pred seboj. Potisnili so nazaj meje in vsak posamezni je zaznamoval, kaj bi rad imel od nasprotnika.

Idealisti so bili zadovoljni s prvotnimi vojnimi cilji. Materialiste pa se je moralo zadovoljiti z novimi cilji teritorialnih osvojitvev.

V tem trenutku se je vbrizgalo v vojno take materialne cilje in sila idealnih ciljev se je pričela izgubljati. V vseh zavezniških deželah so se možje in ženske pričeli vpraševati, zakaj bi umirali sinovi naroda za to, da bi dobila Rusija Carigrad in Armenijo, da bi dobila Italija Trentin, Trst, Istro in Dalmacijo, da bi dobila Francija Alzacijo-Lotariško, Rensko in Sirijo; da bi dobila Anglija nemške kolonije v Afriki in Palestino, da bi ohranila Japonska Kiau-čau ter nemška posestva v južnem morju...

Mož se lahko bori za prostost, za poraz pruske avtokracije. Ali se pa more boriti ter dajati svojo srčno kri za to, da bi mesto Nemev Angleži vladali gotovim delom oddaljene črne Afrike?

V vsaki deželi pa ni le prišlo do revolte čustvovanja pri posamezniku. Prišlo je do razdora celo v svetu zavezniških narodov.

Rusija, prerajena kot republika, je zavrgla teritorialne cilje carja. Odpovedala se je Carigradu in Armeniji, se izrekla za mir brez aneksij in vojnih odškodnin ter izjavila, da se ne bo borila za nobeno deželo, ki bi imela osvojevalne cilje. Pozvala je druge zavezniške dežele, naj se sestanejo ter revidirajo svoje vojne cilje v smeri kot jo je določila Rusija zase.

Rusija je imela pravo pričakovati, posebno od strani Združenih držav, da se bo takoj podprlo njeno stališče. Njen program je bil namreč zgrajen na naši formuli "miru brez zinaže".

Ruski demokrati pa niso prenehali s prošnjami, naj se jim pridružijo ostali zavezništvo ter se odpovedo osvojevanju. Dne 24. aprila nam je poslal Kerenski naslednjo vest:

— Ruske mase, katere predstavljam jaz v provizorični vladi, pred kratkim ustanovljeni, sprejemajo vojne cilje Wilsona. V slučaju, da je govoril predsednik ne kot diplomat, temveč kot predstavnik ameriškega naroda, ko je dal v svoji mirovni poslanici izraza želji miru brez zmage, bo našel svet ruske vojske, ruske mornarje in ruske delavce stoječe neomajno za njim v želji, da se oprosti nemški narod...

To je bil direktni poziv na predsednika, naj izjavi, da se še vedno zavzemamo za nič drugega kot za idealne cilje, katere je bil proglasil dne 22. januarja.

Mi pa nismo nikdar dali Rusiji pomoč, katero je imela pravico pričakovati. Rootova komisija ni imela mandata zagotoviti ruskim idealistom, da smo z njimi.

Francija in Anglija sta poslali v Petrograd slična odposlanstva z neskončnimi obljubami za neko bodoče zborovanje, kjer naj bi se razpravljalo o vojnih ciljih zaveznikov.

Italijansko pol-oficijsko časopisje pa je celo namignilo, da je Japonska celo pripravljena skočiti prosti Rusiji za tilnik, če bi si upala odpovedati se zasledovanju ciljev, katere je bil nekoč odobril car sam.

Sedaj so potekali že trije meseci in pol, odkar so Kerenski in njegovi tovariši zaman zaprosili zavezništvo v tej zadevi. Bedastost zaveznikov pa je bila prilika za — Nemčijo.

V Rusiji je rasla velika nemška propaganda ter se vzdržala vsled tega, ker se je novi ruski vladi odklonilo diplomatsko podporo. Idealisti, ki so hoteli le "mir brez aneksij in vojnih odškodnin" in ki so hoteli strmoglaviti nemško avtokracijo, — ti idealisti so si morali samim sebi priznati, da niso v stanju spraviti ostale zavezniške sile na rusko stran v tej zadevi.

Pacifisti in nemški propagatorji v Rusiji pravijo, — in ne more se jim oporekati, — da se je gnalo ruski narod od njegove vlade v boj za aneksije in vojne odškodnine in sicer ne za njih same, temveč za druge. To je vir vseh zmešnjav, v katerih se nahaja danes Rusija.

Ne morete vzeti demokracije idealistov ter jo pripraviti do tega, da bi se vojevala za osvojitve.

V newyorškem "Times" se je objavilo v soboto odgovor Sir Williama Robertsona, člana angleškega generalnega štaba, na vprašanje glede izvida vojne:

— Noben vojak ne more odgovoriti na to vprašanje iz naslednjega razloga: to je vojna narodov. Vojak lahko govori s približno gotovostjo glede armad, ne more pa govoriti z nobeno gotovostjo o narodih. Vzemimo naprimer slučaj Rusije. Prizadeta je psihologija naroda, ne pa disciplna v armadi in tak oje z vsakim izmed nas.

"Tako je z vsakim izmed nas!"

Kar v resnici hočemo od te vojne, imamo lahko že sedaj. Nemška avtokracija je bila poražena in sedaj nam je le še treba pobrati sadeže. Nemčija je izšla iz te vojne oslabiljena, stokajoča pod dolgovi in brez inča tujega teritorija. Ali ni to poraz za junkerstvo, ki je sanjalo o svetovnih osvojitvah?

Mir brez aneksij in vojnih odškodnin je vojaški poraz za avtokracijo. Notranja ureditev Nemčije bo gotovo sledila temu samaposebi in narodu kot takemu bomo lahko zaupali kot zaupamo tudi drugim.

Zottijev slovenski list, ki si po krivici nadeva naslov največjega slovenskega dnevnika v Ameriki, bi vendar lahko kaj drugega priobčal v svojih kolonah, kakor član-

ke kot so naprimer: "Domači obrti na Kranjskem", Lav-tizarjevi potopisi, "Jurčič-Scott", "Polakinja", in druge stvari, ki so bile že pred meseci priobčene v Glas Naroda.

Pop Smole naj se malo bolj potruži in naj piše pravilno slovenščino, da ne bo treba porabiti glavnemu uredniku toliko časa za popravo. Saj je — trideset dolarjev na mesec vendarle lep denar!

O združenju organizacij.

Lorain, Ohio.

Nestokrat se je že pisalo po raznih naših časopisih glede združenja posameznih jedrot in zvez. Koliko papirja se je že uničilo! Polne kolone v časopisih so pri-nasile to in ono, kar bi bilo škodljivo nam vsem. In, ali smo se že približali do danes kakim gotovim ciljem? Se vedno smo na istem mestu kot smo bili. Včasih se je res zdelo, da se bližajo rešitve; radodajali smo se in bili veseli, da smo se spametovali in prišli do lastnega prepričanja, da le edino v združenju je moč. Ali vsi ti zlati upi so splavali po vodi; zapeljani in goljufani smo bili, kot potopnik, ki se izgubi v puščavi Sahari, kateri gre za flato mor-gano.

Kdo je temu kriv, da smo vedno tam, kot smo bili in gremo rakovo pot, mi je uganjka, voz, katerega je težko razvozlati. Ravno tako tudi danes ni moj namen, rešiti to zagonetko; kajti ne morem trditi, da sem popolnoma zmožen in več v vseh ozirih, le mimogrede mi bodi dovoljeno izpregovoriti par besede glede nas samih in naših organizacij.

Takoj v začetku, ko so se začele ustanjavljati naše prve organizacije, oziroma jednote, imele so prestat hude boje, to je v finančnih in drugih razmerah. Gotovo se še spominjajo naši prvi ustanovitelji teh organizacij, kako visok asessment so morali plačevati. Ali bili so trdni in zavedni; kar so postavili s trudom, niso hoteli podreti z enim samim sunkom, in tako smo primili do danes; borba za obstanek se je vršila nazaj od zibel nepretrgoma do današnjih dni.

Prišli pa so v naše prve organizacije zli duhovi, podmače raz-pritje in zavist; narod se je pričel cepiti v več razredov ali panog in tako so se začele ustanjavljati iz-zgoly sovražstva nove jednote in zveze, tako da imamo danes v Združenih državah po vseh kotih raztresene organizacije in vsaka teh je pa tudi svojega mišljenja ter zastopa svoje stališče. Tako imamo katoliško in narodno jed-noto, svobodnomiselno in delavsko zvezo ter še par drugih korporacij. Vseh teh organizacij glavni cilj je seveda, podpirati nas. Druga služba napaka pa je, ki se lahko šteje v narodni greh, škodova-vati ena drugi, kolikor mogoče v vseh ozirih, kar se je že lahko vsakdo prepračil po svoji lastni izkušnji. Ta večni boj ni še nas iztrgaval; strankarstva in koristolovstva nikdar ne zmanjka in ravno po tej strugi dve naše organizacije v svojo lastno pogubo.

Marsikdo si bo mogoče tolna-čil to napako, kar je pa gola resnica. Seveda če bi hotel to ob-sirno razkladati, ne bi bila dovolj ena ali dve polji papirja. Kaj še! Pisati in zopet pisati bi bilo treba in ne bi zmanjkalo dokazov, da se naši domovi tresejo, počajo na vseh koncih in krajih ter nekega dne mogoče dočakamo, da bo ostalo le kup razvalin.

Ker sem pa že zašel precej da-leč v stran od mojega prvotnega smotra, preskočiti imamo nekaj malj, naprej ali nazaj, ter se ne-kočkoliko bolj podmače pomeniti o naši SDPZ v Conemaugh, Pa.

Jaz sem član te zveze že lepo vrsto let; znane so mi tudi raz-mere več ali manj, in ker je pri-šel ravno pravi trenutek, si šte-jem skoro v dolžnost, da se tudi tukaj nekoliko izpodtaknem.

SDPZ s sedežem v Conemaugh, Pa., je bila ustanovljena 16. av-gusta 1908. Kako da se je ta zveza obdržala na površju do danes, bi-lo bi preobširno poročati; rečem le toliko: zahvaliti se je treba v prvi vrsti poštovanosti vseh članov zveze, kajti že parkrat bi morali skoraj zapeti libero. In kdo je bil temu kriv?

Ne mi člani sami, ampak slab od-bor v glavnem uradu stozi celo vrsto let, kateri se ni toliko briga-l za koristi članstva, marveč za svoj lasten obstanek in ne bojim se povedati resnice: za njih last-ne župe. Ne trdim in ne sodim slabo člega odbora, ki je bil v uradu kateri je danes, čast tudi mojem poštenjakom, ne saj so

Ljubljanska aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odbora dne 6. julija. Pomanjka-nje zelenjave na ljubljanskem tr-gu je postalo z vsakim dnem bolj občutno in si jo prebivalstvo niti za najnujnejšo prehrano ni mo-glo preskrbeti. Tudi drugih živil ni bilo moč dobiti na ljubljanskem trgu, ko so veliki kupec po-kupili vse, dočim ni ostalo za na-drobno prodajo skoraj nič na raz-polago. V varstvo kupujočega ob-činstva se bo vsled tega odredilo sledeče: Dogovorno z vojaško oblastjo je odslej vsem nakupo-valcem vojaških formacij prepove-dano na Vodnikovem in Poga-čarjevem trgu kupovati blago pred 9. uro jutraj. Mestni župan bo s posebnim razglasom strogo ukazal, da morajo biti prodajalci najkasneje do 8. ure jutraj z bla-gom na trgu. Če se dokaže, da je prodajalec iz spekulativnih namenov pripeljal na trg po 8. uri blago, se bo proti njemu najstrož-je postopalo. — Odslej prevzame vse za Ljubljano namenjene pra-šče mestna aprovizacija. Prasiči se v aprovizaciji režijske zakoljejo. Prodajo špeha bo izvršila aprovi-zacija, dočim se meso odda mesar-jem. Če bi se mesarji branili pre-zveti meso, se bo tudi meso pro-dajalo občinstvu v aprovizaciji re-žijske. — Na močne izkaznice se bo oddajalo po pol kilograma pšeni-čne moke za kuho in četrt kilogr. fižola na osebo. — Ljubljanski peki so prosili, da bi se zvišala prodajna cena kruha od 36 v na 40 v za hleb. Prošajo se za en-krat odloži, ker se bo z novo žitno letino itak regulirala cena. Proš-ajo I. Grilec za otvoritev pekari-je se odkloni. — Odslej za naprej se bo kruh prodajal tudi ob ne-deljah in praznikih in to pred-vedno vsled tega, ker se kruh v polnem času prav rad pokvari.

Novi strupeni plini.

Hazenbrouck, Belgija, 9. avgu-sta. — Nemci uporabljajo izstrel-ke z mnogo bolj strupenimi plini, kot pa so jih rabili do sedaj. Mnogi, ki so se našli zeli teh plinov, so pomrli po bolnišnicah.

Pri bombardiranju Armeniere-sa so padli brezštevilni izstrelki, ki so bili prelahki, da bi prebili tlak. Ko so se na razleteli, se je iz njih razlila neka brezbarvna teko-čina, ki

Dr. Janez Ev. Krek:

Slovenci

(Knjiga je bila tiskana začetkom sedanje vojne v Jeni na Nemškem. — Takoj, ko je izšla, jo je zaplenila nemško-avstrijska cenzura.)

EKONOMIJA.

Kot produkt vseh teh faktorjev se je pojavila tudi rast, katero pa je človek, zadnji izmed faktorjev, deloma preobrazil, ne da bi je mogel popolnoma izpremeniti. Tam, kjer je mogel, je postal človek poljedelec. Na drugih mestih pa se peča z živinorejo, sledeč naravnim pogojem.

Štajersko se imenuje zeleno in v resnici je skoro polovica cele dežele pokrita z gozdovi in to še bolj na nemškem severu kot pa na slovenskem jugu. Obdelana polja prihajajo vpošteve se le v drugi vrsti in sicer po 20 odstotkov, dočim zavzemajo travniki 12 odstotkov. Vinogradi leže vsi v slovenskem ozemlju ter zavzemajo 1.4 odstotkov površine.

Koroška nudi popolnoma planinski značaj, kajti 44 odstotkov je gozdov, 17 planinskih pašnikov, 14 obdelane polja in le deset odstotkov travnikov. V slovenskem delu Koroške kot na Štajerskem se umika gozd obdelanemu polju v razmerju majhnih odstotkov. Tudi Kranjska ima 44 odstotkov površine pokrite z gozdom. Doline in ravine pa so v skoro celem obsegu obdelane polje ali pa pašniki. Vinogradov je na Kranjskem 1.1 odstotkov.

Kranjska tvori prehod k kraški formaciji, kjer preneha vsak gozd. V Primorju zavzema gozd 30 odstotkov površine, kajti večji del slovenske dežele na severu je gorat. V teh krajih pa je tudi najti veliko pašnikov, dočim je le 13 odstotkov obdelane zemlje in 7 odstotkov vinogradov.

V oficielnih poročilih se označuje kot "neproduktivnih" 7 odstotkov površine Štajerske, 9 odstotkov Koroške in štiri odstotke Kranjske. V Primorju je neproduktivnih 6.5 odstotkov površine, kar je pripisovati goratemu značaju pokrajine.

Isto razmerje prevladuje tudi v delu Beneške, kjer prebivajo Slovenci Ogrski Slovenci pa žive v splošnem vspricho istih pogojev kot Slovenci na iztočnem Štajerskem.

Poljedelski pridelki v razmerju z obdelano zemljo.

Štajerska: pšenica 15.5, rž 17.4, ječmen 4.7, oves 15.0 kuruza 9.3, krompir 8.0;

Koroška: pšenica 10.2, rž 25.7, ječmen 5.8, oves 19.3, kuruza 4.7, krompir 6.0;

Kranjska: pšenica 17.8, rž 9.2, ječmen 7.4, oves 9.2, kuruza 9.2, krompir 15.2;

Trst: pšenica 12.0, rž 11.5, ječmen 10.5, oves 2.4, kuruza 39.2, krompir 8.9;

Gorica: pšenica 14.2, rž 2.1, ječmen 2.7, oves 4.7, kuruza 35.3, krompir 10.6;

Istra: pšenica 21.5, rž 2.6, ječmen 10.9, oves 33.8, kuruza 33.8, krompir 12.3.

Samoposebi umevno je, da ne navajamo Trsta kot posebne faktorja ter ne navajamo tega, da bi bili popolni. Slovenske pokrajine Beneške kažejo skoro iste številke kot Goriška, ogrske pa skoro iste kot one iztočne Štajerske. Postaviti je treba, da je pšenica, ki potrebuje večje gorkote, bolj obilna v slovenskih kot pa v nemških delih Štajerske in Koroške.

Glede rži so številke ravno obratne. Pšenico se pridobiva v večji meri na jugu. Rž je glavno žito, katero se je rabilo za kruh na severu ter je na jugu skoro popolnoma izginila. Ječmen pridobiva na obsegu proti severu; oves pa se tam izgublja v istem razmerju kot rž. Pridelovanje kuruze ali turščice datira šele iz najnovejšega časa. Kuruza je značilna za pokrajino, ki leži bolj proti jugu, kjer je opaziti več gorkote. V Salzburgu se kuruze sploh ne pozna. Na gorenjem Štajerskem in v severozapadni Koroški se jo pridobiva v zelo omejenem obsegu, a čim bolj gremo proti jugu, tem splošnejše je nje pridelovanje in tem važnejše.

Noben del monarhije ni sorazmerno tako obdelan kot ravno ta. Bukovina ima na primer 28 po 100, Dalmacija 29, Ogrska 21 in Hrvaška 31 po 100. Na hektar se pridobiva najmanj 13 kvintalov pšenice, malo manj rži, 15 kvintalov ječmena, 12 kvintalov ovsu in tako naprej. Te številke niso tako visoke kot so one v Sudetih v Nemčiji, vendar pa se je v zadnjem času tudi v tem oziru zelo napredovalo.

Povsod uspeva suho sočivje ter tudi lan, dasi sedaj v omejeni meri. Pridelovanje sočivja postaja vedno večje ter nudi ugodne rezultate, posebno v iztočni Štajerski.

Pridelek s polja pa ne zadostuje za prehrano prebivalstva. Moko je treba uvažati, dočim tvori v številnih odsekih les glavni predmet izvoza. Posekani gozdi postanejo ravnine in kmalu pašniki, ki služijo pri reji domačih živali.

Naslednja tabela nam kaže stanje glede domačih živali. Leta 1910 se je našlo:

Štajerska: skupno število goveje živine 683,000; na 1000 prebivalcev 474; prašičev skupno število 837,000, na 1000 prebivalcev 580; drobnice skupno število 87,000, na 1000 prebivalcev 60.

Koroška: goveje živine skupno število 222,000, na 1000 prebivalcev 563; prašičev skupno število 186,000, na 1000 prebivalcev 470, drobnice skupno število 71,000, na 1000 prebivalcev 181.

Kranjska: goveje živine skupno število 227,000, na 1000 prebivalcev 432; prašičev skupno število 177,000, na 1000 prebivalcev 338; drobnice skupno število 24,000, na 1000 prebivalcev 46.

Primorska: goveje živine skupno število 139,000; na 1000 prebivalcev 153; prašičev skupno število 112,000,

na 1000 prebivalcev 125; drobnice skupno število 219,000, na 1000 prebivalcev 245.

Vzrejanje goveje živine služi tudi za produkcijo mleka in drugih mlečnih izdelkov. V tem oziru se vrši tudi precejšen izvoz. Prašičereja daje vsaki dan bolj zadovoljivih rezultatov. Le na Kranjskem se je dvignilo število prašičev v desetletju 1900—1910 na 64.4 odstotkov.

Ovčereja zasleduje nasprotno tendenco, kar tvori skupno prikazen po celi centralni Evropi. Važne številke glede ovac je zapaziti le na Koroškem in v Primorju, kjer pa je število ovac večje na hrvaškem jugu kot pa na slovenskem severu. Presenetljivo majhno število goveje živine in prašičev na Primorskem je treba pripisovati sredmorskemu položaju te pokrajine.

V splošnem se najde Slovenca v obdelanem polju, na pašniku in v gozdu. Peča se s poljedelstvom, živinorejo in gozdarstvom in sicer do 60 odstotkov na Koroškem in Štajerskem, do 70 odstotkov na Kranjskem in tudi na Goriškem in sploh v Primorju. Stalno zmanjševanje teh števil je seveda posledica razvoja industrije.

Gozdarstvo. — Bogati gozdni material, o katerem smo že govorili, je nudil že iz davnih časov enega najbolj važnih virov tako za trgovino kot za industrijo. Golota Krasa je bila povzročena vsled neprimernega izsekavanja od strani beneških trgovcev. V vseh drugih pokrajinah se je ohranjalo in izvrševalo boljše ekonomijo, kajti ne le gozdovi, ki pripadajo k veleposestvom, temveč tudi mali gozdovi kmetov so kultivirani s skrbjo in v zadnjem času se jih poleg tega izsekava po modernih znanstvenih metodah.

Bogastvo na gozdovih ter ugodne izvozne prilike v Trst in Reko, vse to je stvorilo temelje za važno lesno industrijo na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem.

V sedanjem času obstaja na Kranjskem več kot 60 parnih žag in nekako 800 vodnih ali hidravličnih.

V žagah se obdela tudi mehke lesove kot smreko, jelko in druge. Za izdelovanje parketov pa je vedno dosti hrastovega lesa na razpolago. Bukev, ki raste v izobilici, pa se tudi uporablja pri izdelovanju oglja.

Bukev se tudi uporablja v modernih tvornicah za pohištvo in sicer za produkcijo pohištva boljše vrste, katero se izvaža v dežele Sredozemskega morja. Papirna in celulozna industrija sta zastopani po več tvornicah.

Popolnoma specialna panoga, ki procvita celo v sedanjem času, je izdelovanje poljedelskih in hišnih orodij in potrebišč. To industrijo se izvršuje kot domačo v okolici Ribnice.

Izrabljivanje rudnikov. — Redki skladi železne rude v zvezi z bogato produkcijo oglja so omogočili že v prejšnjih časih ustvaritev majhnih, a cvetočih železnarnih industrij Železniki, Kropa, Tržič, Kamnik.

Ti kraji so tvorili temelj za sedanja velika industrijska podjetja na Kropi (kjer se je izdelovalo žreblje na kooperativni podlagi), v Tržiču, na Jesenicah in drugih krajih. Orožarna v Borovljah na Koroškem pa je že itak splošno znana.

Dasiravno je narava le slabo založila slovenske dežele z železno rudo, je dala v nadomestilo velike sklade premoga, katerega se pridobiva v Trbovljah, Zagorju, Kočevju in St. Janžu.

Idrija, s svojimi rudniki živega srebra, uživa svetovni sloves. S svojim pridelkom 800 na leto, zavzema dru-

go mesto v Evropi ter dobavlja s 50 odstotki k celotni produkciji živega srebra na svetu. V velikih množinah se tudi pridobiva svinec in cink v Rablju, Pliberku in nekaterih drugih krajih. Slovita Bohinjska dolina dobavlja aluminorno zemljo, takozvani Wocheinite, iz katerega materiala se pridobiva aluminij ali alun.

Ilovce je najti povsod v velikih množinah, a v prav posebni sestavini jo je najti v okolici Ribnice in Kamnika in iz tega materiala se izdeluje posodo, ki zadostuje ekonomskim potrebam dežel, ležečih na jugu. Pomanjkanje ugodnih razmerj je privedlo s seboj, da je ta industrija šele v razvoju v smeri proti izboljšanju in olepšanju. Z dobro voljo od strani merodajnih činiteljev bi se dalo na tem polju še veliko doseči ter razviti nadalje to industrijo.

Kovači zlata.

Zlato-kovaška obrt je prav tak, stara in častljiva kot je zanimiva in naravnost čudovita. Izvršuje pa se jo še danes na skoro isti način kot se jo je izvrševalo pri starih Grkih in Egipčanih pred tisoč let.

Marsikomu bi se zdelo neverjetno, pa je kljub temu dejstvo, da se je v gotovih avtentičnih slučajih zblilo zlato od enega inča na 300-tisoč del enega inča.

Navadni tiskovni papir je nekako 1000-krat debelejši kot zlati list kot se ga izdeluje danes v Angliji. Za trgovske svrhe mora imeti seveda list nekoliko večjo debelost in presenetljivo dejstvo pri tem je, da je treba le pet gramov teže zlata, da se napravi iz njega knjigo kot je v dnevni rabi pri polzlatarjih. Vsaka knjiga ima 25 listov, ki merijo povprečno štiri kvadratne inče.

Da obrazložimo bolj natančno stvar, mora vzeti kovač "gumb" iz zlata iste oblike in teže kot je angleški soveran. To zlato tehta nekako četrtno unče, in iz njega se napravi nekako 25 takih knjižic zlatih listov, ki so nekako 12,000 večji po površini kot prvotni kos zlata.

Prvi proces nabijanja zlata obstaja v tem, da se ga položi med kose posebno pripravljene usnje. Dasiravno je ključno, katero se uporablja, 14 funtov težko, oslabi prožnost usnje udarce. Čim bolj napreje pa gre proces in čim tanjši so listi, tem nežnejše kožice se uporablja. Po par urah tolčenja se zlato plošče zopet razreže ter jih vloži v nove "knjižice" s tankim usnjem, nakar se nadaljuje s tolčenjem. Pri tem je treba še omeniti, da se rabi pri različnih štadijah tolčenja različna kladiva glede obsega in teže.

Posebno zanimivo za opazovalca je trenutke, ko dospe nabijalec do

konečnega štadija, — ko namreč prenese neizmerno tenke lističe in nabijalne oblike v knjižice, katere nato uporabljajo polzlatarji. To se izvrši s pomočjo zelo finih pineet, napravljenih iz najlažjega lesa. — Robove zlatega lističa se konečno se obreže s posebno leseno pripravo, imenovano "vagon". Odpadki samoposebi ne pridejo v nič, temveč jih delavce skrbno pobere. Poneže se jih raztopi.

Kot že omenjemo je ta obrt ena najstarejših ter se ročnega dela ne more nadomestiti s stroji.

Amnestija v Avstriji.

Vojni minister general pehote pl. Stoeger-Steiner je odredil glede izvedbe akta pomilostitve, naslovljenega v lastnoročnem cesarjevem pismu z dne 2. julija na ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja sledeče:

1. Pomilostitev se raztega izključno na osebe, ki so bile obsojene ali kaznovane na podlagi avstrijskega splošnega kazenskega zakonika vsled dejanja, izvršenega v civilnem razmerju.

2. Vojaške kaznilnice morajo ome kaznjence, ki so bili na podlagi v petem odstavku naštetih kaznivih dejanj, nemudoma izpustiti iz zaporov. V dvomljivih slučajih je treba še dobiti odločbo vojaškega poveljstva, v kojega območje spada vojaška kaznilnica.

3. V šestem odstavku omenjenih slučajev morajo vojaške kaznilnice s priložitvijo prepisa razsodbe ustaviti pri vojaškem sodišču, ki je pristojno za vojaško kaznilnico (v Avstriji deželnoobrambno divizijsko sodišče) predlog za pomilostitev. Sodišča morajo te predloge preučiti in obvestiti v tozadevnih ali njim samim dvomljivih slučajih ministrstvu za deželno brambo.

4. Pri osebah, ki so bile neposredno pritegnjene v vojaško službovanje

ali katerim je bila iz katerega drugega razloga preložena kazen, ali vsaj dovoljen kazenski odmor, so dolžni pristojni poveljniki preučiti pogoje pomilostitve.

5. Ta akt pomilostitve je proglasiti četam v razumljivi obliki v njihovem materinem jeziku s pozivom, naj predložijo prošnje za določeno pomilostitve pri njihovem neposrednem poveljstvu. Te prošnje naj se odpošljejo z navedbo kaznjivega dejanja, oblike in višine zapore in sodišča, ki je sodilo, ministrstvu za deželno brambo.

6. Pritegnitev k amnestiji naj označijo sodišča na razsodbenih listinah in v registrih ter pristojni vojaški oddelki na kazenskih zapisnikih in naj obvestijo pomilostence.

7. Glede ustavitve in ukinitve postopanja morajo pristojni poveljniki preučiti, ali je mogoče uporabiti akt amnestije.

Karol zopet doma.

Curih, Švica, 9. avgusta. — Z ruskega bojišča se poroča, da je avstrijski cesar Karol zapustil Črnovice in se je odpeljal na Dunaj.

Nemška brutalnost.

London, Anglija, 9. avgusta. — Črncec William Snell iz Jacksonville, Fla., edini Amerikanec, ki se je rešil s potopljenega angleškega parnika "Belgian Prince", popisuje potop in postopanje nemškega poveljnika z monarji. Potem ko je bil parnik potopljen in se je posadka nahajala v treh rešilnih čolnih, je prišel podmorski čoln, katerega poveljnik je zaukazal, da se morajo vsi podati na podmorski čoln. Kapitana so vzel v podmorski čoln, mostvo pa so pustili na krovu. Odvzeli so vsem rešilne pasove, razen Snellu, ki ga je skril, ter jih vrgli v morje. Odvzeli so jim vse, kar so imeli, pobrali so jim vesla in jih razmetali po morju.

Nato je podmorski čoln odpul proti severu: k o so se vozili 12 milj, se je podmorski čoln pričel potapljati. Snell si je opasal rešilni pas in skočil v morje. Ostali mornarji so ostali na krovu, dokler se ni podmorski čoln potopil. Grozen je bil pogled. Roke so stegavali, nekateri so poskušali plavati, nato pa so vsi izginili pod vodo.

Grki v vojni.

Solun, Grška, 10. avgusta. — V boju v Macedoniji so grške čete obrnile na-se pozornost zavezniških armad pod Sarraillom.

Venizelosova politična zmaga zelo navdušuje grško armado, ki ima vzorno disciplino. Veliko število grških častnikov je že prejelo vojaško odlikovanje.

Potop U-čolna.

Washington, D. C., 9. avgusta. — Poveljnik vojaške posadke nekega ameriškega trgovskega parnika je sporočil mornariškemu departmentu, da je njegovo mostvo potopilo nemški podmorski čoln, ki je poskušal potopiti parnik. To je prvi slučaj, da je poveljnik navedel dovolj dokaznega materiala, da so mornariški častniki prepričani, da je bil podmorski čoln v resnici potopljen.

Ameriška vlada noče izdati javnosti, na katerem kraju se je to zgodilo, kajti Nemci bi poveljnika, ako bi ga kdaj vjeli, usmrtili.

Poročilo pravi, da je opazovalec pri popolni dnevni svetlobi zapazil na levi strani parnika periskop, ki pa je izginil, predno se je moglo streljati. Skoro ob istem času so videli poveljnik in njegovi vojaški torpedi naravnost proti ladji. Ker je periskop izginil, niso imeli ničesar, na kar bi streljali, zato so se vsi napotili v rešilne čolne.

Nato so čakali na eksplozijo, katere pa ni bilo. Torpedo je brezdvomno zadel ladjo, toda ni eksplodiral. Ko je posadka to zapazila, je zopet splezala na ladjo. Takoj so pripravili topove. Dve ali tri minute potem se je prikazal podmorski čoln na desni strani v neposredni bližini parnika. Videti je bilo ves goreni del. Topničarji so takoj otvorili ogenj. Podmorski čoln se je hotel potopiti, toda ni se mogel ogniti strela, ki ga je zadel in potopil.

Neko drugo poročilo pravi, da je podmorski čoln potopil angleški parnik "Argalia" Utonil je kapitan Morris in 10 moč posadke. Preživeli so se izkrcali v Glasgow.

Poveljnik podmorskega čolna je odvzel monarjarne rešilne pasove in vesla. Razpostavil je rešilne čolne ob podmorskem čolnu, ki se je takoj nato potopil.

Važno za vsakega.

KADAR želite izvediti za naslov svojih sorodnikov, prijateljev ali znancev,

KADAR želite prodati posestvo, farmo, lote, hišo, pohištvo, trgovino itd.

KADAR želite objaviti krst, ženitve, žalostinko itd.

KADAR želite dobiti delavce ali pomoč v gospodinjstvu itd.

KADAR želite dobiti delo za sebe ali svojega prijatelja ali znanca,

KADAR želite objaviti društvena naznanila,

RABITE VSELEJ "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA" dobite v vsaki slovenski naselbini; v vsakem mestu, v vsakem trgu in v vsaki mali vasi v Zedinjenih državah, kakor tudi v Canadi itd.

"GLAS NARODA" je najpriljubljenejši in najbolj razširjeni slovenski list na svetu.

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Ameriških in Canadi.

Ustanovljena 1. januar-
ja 1913 v Calumet,
Michigan.

Inkorporirana 11. junija
1916 v državi Mich.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisnikar: MATTHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Chisholm, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 200 Seventh St., Calumet, Mich.

POROBNI ODBOR:

I. porotnik: MATH ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELIC, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Aurora, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBICH, 417 Osceola St., Laurium, Mich.
LUKAS STEFANEK, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEK, 268 1/2 First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba.—Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članice naj se pošiljajo na glavnega tajnika: Anton Geschel, Slovene Croatian Union, Borgo Block, 5th St., Calumet, Mich.

Denarne pošiljave naj se pošiljajo na blagajnika: Vincent Arbanas, First National Bank, Calumet, Mich.

Prošnje za novo pristopne članice in članice naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. Stefaneck, 268 1/2 First Ave., Milwaukee, Wis.

Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora: Math. Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA.

C. A. ROBINSON IZ NEW YORKA, ČLAN AMERIŠKEGA TRGO-
VINSKEGA DEPARTAMENTA.

je pomankanje prometnih sred-
stev, ki pa so sploh pod kontrolo
vojaške oblasti.

Sedaj ni videti nobenega psa
na cestah Carigrada. Bil je ne-
koč čas, ko so poslovali kot čiš-
tilci cest, a sedaj ne ostane nič.
Vse je bilo zavzeto. Psov
se ni postrelilo ali uporabilo za
vojaško službo, temveč se jih je
prevedlo na neki zapuščen otok
v Marmarskem morju.

Roparji vzemljejo celo Male
Azijo, posebno pa gorske okraje.
Njih vrste pa so se še povečale
vsled številnih dezertirjev iz ar-
made. Ena značilnih potez turške-
ga roparja je, da ne bo nadlego-
val ameriškega trgovca s toba-
kom in tudi če bi bil slednji do-
vrha naložen z zlatom. Ropar
namreč dobro ve, da je denar
ameriškega trgovca s tobačkom,
ki omogoča življenje turškega
kineta. Roparji se lojijo le boga-
tih ter so prijatelji ubogih.

Turški pridelek v svili, ki je
odhajal preje izključno v Fran-
cijo, Italijo in Švico, gre sedaj
v Nemčijo, kjer se izdeluje iz svile
vreče za smodnik ter se jo rabi
tudi pri pokrivanju Zeppelinov.
Med drugimi stvarmi, s katerimi
zalaga Turčija Nemčijo v velikih
množinah, je posušeno sadje, o-
livno olje, orehi in ruda. Turška
polja z bombažem se je skušalo
izpremeniti v trgovski uspeh, a
stvar se dosedaj še ni obnesla.
Kljub temu pa je dobila Nemčija
iz Turčije velike množine bomba-
ža, odkar je izbruhnila vojna.

Odkar je izbruhnila vojna, se
je zmanjšal pogled Carigrada zelo
izpremenil. Čudno pa se bo zdelo
marsikomu, da se je Carigrad de-
janski opisal in to vsled vzroka,
ki nima nobenega stika z vojno
in političnimi razmerami. Zgodilo
se je namreč, da je bil tekom prve
ga leta vojne župan mesta Car-
igrada nek izvanredno sposoben
in pošten mož. — Djemal paša,
ki je eden najbolj odličnih zdrav-
nikov v Turčiji. Sel je na delo,
kot da je mesto bolno človeško
trajalo ter izvrševal kirurgijo na
cestah. Pustil je odstraniti ne-
zdrave kote ter razširil ozke uli-
ce. Tiakoval je ceste ter napravil
parke, ki pomenjajo za mesto
pljuča. Dovedil je telefonski si-
stem ter izpremenil cestno želez-
nico v električno. Leta 1915 je re-
siginiral radi nekega spora z vla-
do ter odšel v Švico, kjer je bil
odgojen. Pozneje pa je zopet ske-
nil mir z vlado ter se nahaja se-
daj zopet v Carigradu.

Turška vlada ni koalicijska
vlada. Sestavljena je izključno iz
članov stranke "edinstva in na-
predka", ki je veja mladoturške
organizacije. Visoka Porta pa je
podjarmljena na način, ki bi na-
pravil newyorško Tammany Hall
v njenih najslabših delih. Turki
odlože in zavisti. Turški Mur-
phy, kojega povelja se izvršuje,
je Midhat Sukri. On je politični,
dočim je Bover bej vojaški boss.
Oni, ki najboljše poznajo turško
politiko, pravijo, da se je vseh
bolj po osebnih kot po političnih

vidikih. Ena najbolj čudnih stva-
ri je, da ni v sedanji turški vladi
nobenega Turka. Vsi so sicer mo-
hamedanci ter veliki šoveni, a po
rodu Egipčani, Krečani, Kurdi,
Albanci ter celo Ogrji. Oni so vse,
le nikakoli polnokrvni Turki.

V kako velikem obsegu skuša
Nemčija obvladati Turčijo, ne le
v vojaških, temveč tudi v civil-
nih zadevah, je razvidno iz tega,
da je Berlin na podlagi zadnje
pogodbe zahteval reorganizacije
sodišč ter odpravo verskih tribu-
nalov. To pomeni veliko izpre-
menbo v mohamedanskem poli-
tičnem in civilnem sistemu.

vidikih. Ena najbolj čudnih stva-
ri je, da ni v sedanji turški vladi
nobenega Turka. Vsi so sicer mo-
hamedanci ter veliki šoveni, a po
rodu Egipčani, Krečani, Kurdi,
Albanci ter celo Ogrji. Oni so vse,
le nikakoli polnokrvni Turki.

V kako velikem obsegu skuša
Nemčija obvladati Turčijo, ne le
v vojaških, temveč tudi v civil-
nih zadevah, je razvidno iz tega,
da je Berlin na podlagi zadnje
pogodbe zahteval reorganizacije
sodišč ter odpravo verskih tribu-
nalov. To pomeni veliko izpre-
menbo v mohamedanskem poli-
tičnem in civilnem sistemu.

Iz stare domovine.

Smrt na bojišču.

Anton Omahen, poddesetnik,
mladenič iz Male Dobrave pri Za-
četi, je padel v Tirolah, zadet
od italijanske granate, 18. junija
ob 10. uri dopoldne.

Na italijanskem bojišču je pa-
del praporščak nekega pešpolka
Ivan Umek iz Glogokega pri Bre-
zicah.

Na italijanskem bojišču je padel
strojni stavec "Slovenskega Go-
spodarja" iz Maribora Alojzij
Exler.

Dne 6. julija ponoči je bil pri-
peljan z vojaškim transportom v
deželno bolnišnico v Ljubljani 76
let star mlinar in posestnik An-
drej Humar iz Avč št. 100, kate-
rega je dne 30. junija doma zadet
srpnel v levo nogo in ga močno
poškodoval. 7. julija je umrl.

Iz ruskega ujetništva.

se je oglašil po enem letu Rudolf
Sever, doma iz Dornberga.

Poroka.

Dne 5. julija se je poročil po-
ročnik Josip Moljč z gospodično
Marijo Dovgan v Admontu.

Smrtna kosa.

V Donzalah je 4. julija umrla
gospa Ivanka Januš.

V Šturtji je 4. julija umrla ob-
česnočlovka, priljubljena mati
novomčanika F. Terčelja. Marija
Terčelj, Novomčanica dne, ki ga
je tako željno čakala, se ni mogla
vdeležiti.

V Mengšu je 6. julija umrla go-
spodična Filomena Skok v staro-
sti 27 let.

Peter Jakopič, 64 let star po-
sestnik iz Avč št. 85, je dne 5. ju-
lija umrl v deželni bolnišnici v
Ljubljani.

V Trstu je umrla Ivana Osel,
stara 70 let.

V Ljubljani so umrli: Avgust
Rihard, podpolkovnik v general-
nem štabu. — Marijana Perkov,
hivalka, 66 let. — Martin Humar,
užitkar, 89 let. — Anton Merkun,
delavec, 71 let. — Apolonija Mi-
hečič, slikarjeva žena, 43 let. —
Antonija Kavčič, delavka, 29 let.

Župnik za begunce.

Jožef Primožič, župnik iz Priv-
čine, je od 1. julija nastavljen kot
dušni pastir za goščke begunce
v okraju Brnik in Gornjorad.

Begunec in cesarica.

Korespondenca "Austria" po-
roča: Cesarica Cita je dne 6. ju-
lija v posebni avdienci sprejela
goriškega deželnega glavarja dr.
Faiduttijsa. Deželni glavar je ce-
sarici natanko opisal položaj be-
gunciev z juga. sporočil želje in
tožbe ter opozarjal, da je položaj
begunciev nevaren. Cesarica je z
velikim zanimanjem poslušala ter
pokazala, da je o razmerah be-
gunciev najnatančneje poučena.
Cesarica je Faiduttijsa zagotovila,
da se bo, kot doslej, tudi v bodo-
če zavzela za begunce, da po mož-
nosti olajša njih usodo. Cesarica
smatra kot eno svojih najvažnej-
ših nalog, da omili skrb begunciev

Za pogorele v Bevkah.

Kranjski deželni glavar dr. Su-
sterski je 6. julija na Dunaju po-
sredoval pri osrednji vladi, da
pomore pogorelcem v Bevkah z
denarno podporo in da v sporazu-
mu z vojno oblastjo omogoči, da
dobe pogoreli potrebni materiali
in delavce za obnovitev uničenih
in poškodovanih poslopj.

Slovenske šole za Slovence v me- stih in trgih!

"Slovenec" z dne 7. julija pi-
še: Nemei imajo v Ljubljani, Tr-
stu, Zagrebu, Pulju in po drugih
jugoslovanskih mestih svoje šole,
kjer se njih деца poučuje v nem-
škem jeziku. Italjanom, ki so pri-
bežali iz Primorja, so dali italjan-
ske šole v Ljubljani, Celju, Mari-
boru, Gradcu, Celovcu, na Dunaju
in drugih mestih. Ker smo Slo-
vence v teh triletnih težkih časih
storili državi gotovo več uslug in
več žrtvovanih na življenju in pre-
moženju kot Italjani, zahtevamo,
da se dajo Slovincem v Maribo-
ru, v Celovcu, v Gradcu, v Rad-
goni, v Cmurku, v Brodu, v Do-
navici, v Ljubnu, na Dunaju in
povsod, kjer je toliko slovenskih
otrok, kolikor jih je za ustano-
vitev šole potrebno, slovenske šole.
To je naša opravila in pravič-
na zahteva!

Slovenska služba božja na Dunaju
se obhaja vsako nedeljo in zapo-
vedani prazniki ob 4. uri popoldne
v cerkvi sv. Ane, I. Annagasse.

Duhovniška vest.

Vodja justičnega ministrstva je
kurata kaznilnice v Gradiški pre-

stavil k moški kaznilnici v Mari-
boru na Stajerskem.

Pokopališke zadeve.

Na pokopališču sv. Križa v
Ljubljani so se začeli grobovi I.
1906 in 1907 umrlih z dnem 1. ju-
lija prekopavati. Kdor bi želel,
da se grob njegovih ranjkih še za
daljno dobo 10 let ne prekoplje,
mora to pravočasno naznaniti v
pokopališki pisarni. Nagrobni
spomeniki prekopanih grobov so
lastnikom na razpolago. Ako pa
se tekom 6 mesecev nikdo zanje
ne zgasi, se smatrajo isti kot
lastnina pokopališkega zaklada.

Goreči maček v šupi.

7. juli ja dopoldne so se na Ce-
sti v Mestni log v Ljubljani igrali
otroci. Svoje igranje so zaključili
z okrutnostjo: ujeli so mačka in
mu na rep privezali šop slame, ki
so jo zažgali. Maček je planil v
bližnjo šupo posestnika Ovna, po-
domače Jernača, ki je bila v par
trentkih v plamenu. Ogenj se je
hitro širil in je pričel goriti tudi
pod Ovnove hiše. K sreči se je hi-
tro pripeljala požarna bramba iz
Ljubljane in omejila ogenj. Šupa
in pod sta postala žrtvi ognja.

Stavka.

Dne 4. julija zjutraj ob 7. uri
so vsi delavci južnoželezniških
delavnic v Mariboru ustavili delo.
Njim so se pridružili tudi delavci
kurilnice. Pričela so se takoj po-
gajanja. Delavci zahtevajo: 1.
Temeljne plače in akorde kot se
plačujejo na Dunaju; 2. nadaljno
denarno pomoč, da za svoje lah-

ko nakupijo potrebne stvari; 3.
dobavo čevljev in obleke; 4. dra-
ginjske doklade tudi pri boleznih
in dopustih. — Zastopniki delav-
cev so izjavili, da dovolijo ravna-
telstvu 48 ur, da izpolni njih za-
hteve. Pogajanja so trajala do
pol 12. ure, nakar so delavci zo-
pet pričeli z delom, toda izjavili
so, da, ako po preteku 48 ur ne bo
ugodno njih zahtevam, bodo
splošno ustavili delo.

Veleizdaja v Bosni.

Veleizdajalska sodna razprava
v Sarajevu se je pričela dne 3.
julija pred tamošnjim okrajnim
sodiščem. Obtožencev je 25.

Kitajski banditi.

Peking, Kitajska, 10. avgusta. —
Kapitan Matthews in poročnik Lu-
by mornariškega zbora Združenih
držav, ki je pridelen ameriškega
poslaništvu v Pekingu, se nahaja-
ta na poti iz Kalgana v Tabul v
provinci Chilli, da rešita dvanaest
članov ameriške Board of Missions
ter dvanaest drugih tujecev, pove-
čini žensk in otrok, katere oblega-
jo kitajski banditi. Ameriške čast-
nike spremljajo kitajski vojniki.

Iščem svojega svaka VINKOTA
PAZMAN in bratrance JURA
KUKESKAIĆ. Prosim cenjene
rojake Hrvate in brate Sloven-
ce, da mi javijo nju naslov, ali
naj se mi sama javita. — Frank
Gajski, Carbondale, Pa.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA
"GLAS NARODA". NAJVEČJI SLO-
VENSKE DNEVNIKE V ZDR. DRŽA-
VAH.

Iz spominov poslanika Elkusa.

(Nadaljevanje.)

Zakaj je dovolila Nemčija po-
čenjanje takih stvari? Grozote,
katere so počeli Turki v Ar-
meniji, niso mogoče večje kot one,
katere so uganjali Nemei sami v
Franciji in Belgiji, a vendar je
nekaj posebno strašnega v hlad-
nokrvnem iztrebljenju celega na-
roda, ki je posten in kulturn.
Kak interes pa je imela Nemčija
na tem, da se je to tudi izvršilo?
Edina pojasnila, ki jo je mogoče
dati, je ta, da je hotela Nemčija
iztrebljenje armenskega naroda,
kajti ta ji je bil na poti pri dosegi
njenih trgovskih ciljev v Aziji.

Izmed vseh narodov Male Azi-
je so Armeni najbolj spretni in
najboljši rokodelci ter profesijo-
nisti. Turci, ki ni bil nikdar za
nobeno rabo, razven kot vojak,
je prenehal biti bojeviti narod v
velikem obsegu in posvetil se je
pojedelstvu. 80 odstotkov trgo-
vine in industrije v deželi pa je
v rokah ne-mohamedancev, po-
sebnost Armencev.

Armenci so strojarji, livarji,
kovači, krojači, čevljarji, tkalci,
farmacisti, zdravilniki in odvetniki
v Mali Aziji ter po vsem turškem
cesarstvu. V svojem sreč so kon-
servativni narod in skozi stoletja
se je vsilila njih trgovina s Fran-
cijo in Anglijo. Nemškega blaga
ne vzamajo radi. Vseled tega je
tudi Nemčija zakrila svoje oči, ko
so jih Turki iztrebili. Navzočnost
Armencev je bila ogrožena ali pa
vsaj zavlačujoče vsenemškega raz-
voja v Mali Aziji. Dočina bi se Ar-
menice vse pobilo, bi Nemčija lah-
ko obljubila južno obal Črnega
morja ter razposlala po celi Mali
Aziji nemški govoreče poljske
Žide iz Galicije in Rusije. Ti Žid-
je niso bili nikdar popularni med
Slovani, a bi lahko stopili na me-
sto Armencev. Bil je vsled tega
ekonomski motiv, vsled katerega
je Nemčija zatisnila svoje oči
vsprico grozot proti Armencem.

Po celi Levanti in Balkanu vla-
dajo resnične in globoko utrjene
sinaptije do Združenih držav.
Vodilni bolgarski državniiki pri-
hajajo iz ameriških šol in vseučil-
lišč. Turška vlada je vzela neko
absolutistično ameriške šole za de-
klare v Carigradu ter ji poverila
organizacijo turških šol v Siriji.
Združene države pa so prav po-
sebnost popularne med armenji in
prijazni sloji prebivalstva. Iz-
seljenci, ki so se vrnili, turisti, ki
so potovali, vsi soglašajo v tem,
da se zavzema Amerika za demo-
kratične principe, — to je za
prostost in enakost pravike za vse,
bogate in revne in brez razlik sta-
nu. Sedanjí turški veliki vezir je
prišel svoje javno življenje kot
brnjavni sluga v Drinopolju.

Turčija je prekinila svoje diplo-
matične zveze z Združenimi drža-
vami dva tedna pozneje, ko se je
napovedalo Nemčiji vojno, namreč
20. aprila. Neki odlični član
turške vlade je obvestil poslanika
Elkusa, da postaja pritisk, ki ga

Jugoslovanska Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Glavni tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VERHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.
JOHN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POBROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
MAT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.
JOHN RUPNIK, Box 24, S. R. Delmont, Pa.

ZDruževalni odbor:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, Stk. Yda. Station RFD, Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vai dopisi, tiskajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljave, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri- tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bo- de odzvalo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Zlatarjevo ziato.

Historična povest iz 16. stoletja.

Spisal Avgust Senoa.

(Nadaljevanje).

"Studi se mi povedati kaj ta- tega pred posteno zensko", hlini se brivec in udari s palico ob tla. "Ali povem naj. Nekega dne grem skozi Kamena vrata v mesto. Pred Krupičevim vrtom vi- dim privezanega konjčca. Bes te lopi! si mislim, odkad pa jedo gosposki konji meščansko travo? Hotel sem več izvedeti in pohitim h Krupiču, da bi menjal zlat. Stopim v hišo, ali sosedinji, kaj vidim! Devica Dora sedi na klopi, okoli pasa pa jo drži mladi Gregorijaneec. Sedel je na kosta- njev stor, da si oddahne. Se zdaj se mu je videl na lica smrtni strah. Istosčasno se iz gozda poka- že konj in na njem gospodar Ste- fan Gregorijaneec.

"Oho, brivce, katera zloba te nosi tukaj okoli?" vpraša Grego- rijaneec.

"K vam grem, vaša milost!" pokloni se Grega do zemlje.

"Da mi poveš, kaj delajo moji prijatelji. Zagrebčani? Kašljajo same jeze, kaj ne?" nasmeje se Gregorijaneec. "Ali si prišel po aro za nove novice, katere mi skrivaj nosiš od razne gospode?"

"Ne eno, ne drugo", odgovori brivec: "tise se vas."

"Mene? Kaj sišim!"

"Mladi gospod Pavel je izgubil glavo."

"Za vraga! Kako?"

"Pustil jo je v zlatarjevi pro- dajalni pri lepi Dori."

"Pri Zagrebčanki?! Mar no- riš?"

"Čelo teš sem se, vaša mi- lost."

"Bržeas te je kdo žejnega pre- peljal čez vodo."

"Imam ostre oči?"

"Ti si torej videl —"

"Na svoje oči!"

"Tri sto —! Ali kaj?"

"Kako je ljubil in objemal mladi gospod pri belem dnevu ti- sto deklet, katero je bil rešil lan- skega leta."

"Ej, naj bi ji bili rajše konji razbili glavo! Resnično si videl?"

"Tako, kakor vidim vas."

Stefanu se stemni čelo, močno nategne uzo ter ves se tresse.

"Dobro!" reče naposled. "Po- di na Medvedgrad; najej se in napij se. Kmalu se vrnem. Še da- nes boš ponesel pismo gospej Gru- berjevi v Samobor; pojutrajsem moraš biti zopet tukaj. Zda; idi in me čakaj!"

Stefan vzpodbode konja. Čelo- lin se poda v grad. Za njima sto- pi na cesto Jurko; bil je videti nekako vesel. Poda se proti izho- du — v samostan, kjer je imel svoje zavetišče.

Kakšni dve uri po poldnevu je korakal brivec naglo proti Samo- boru. Nosil je pismo gospej Klari Gruberjevi, lopi vdovi ter gospo- dari samoborskega grada. Go- ravedu glavo. Po trebuhu se

stopel po svoji sobi semtertja. Bil je zamišljen, zelo zamišljen. Vse- sih je postal pri oknu, pogledal v svet in stopal naprej.

"Luka!" zakliče pri durih. Sluga takoj vstopi.

"Ali je Pavel doma?"

"Da, vaša milost!" odvrne slu- ga Luka.

"Naj pride sem! Takoj!"

"Da, vaša milost!"

Sluga odide.

Nepremično je stal Stefan pri oknu. Bil je jezon. Vsaka žilica mu je trepetala. Zdelo se mu je, da bi uničil sina in Zagreb. Dva- krat ali trikrat si pogledal čelo in začne grizti brke.

"V taki mlaki bi se naj izlivala reka našega slavnega roda! — Ta deček je znorel! — Znorel je!"

Strela božja — zadavil bi ga!

Nato začne premišljevat ter si gladi dolgo brado.

"Ne, nočem tako! Tukaj ne gre klin s klinom. Deček je divji — moja kri, kakor je rekel Vramec. Ne sme celo zdvijati nora glava, zagreza bi še dalje v norosti. — Proti temu zastrugljenju pomaga samo protistrup — a ta mora biti Klara. Mlada je in lepa, bogata — pa vdova, pametna vdova, ki je okusila sad z drevesa spoznanja. Ni plaha in nerodna, kakor so de- vojke, kakor je Pavel. Dober tr- nek je, riba se mora poloviti."

Istosčasno se odpro velike duri. Plah in nekako zmeden vstopi Pavel.

"Kaj zapovedujete, oče?" reče mirno in spoštljivo.

"A, ti si!" odgovori Stefan in krene nekoliko glavo. "Stopi blizu!"

Pavel se približa očetu. Ta sto- pi pred njega in mu ostro pogle- da v oči.

"Pavel", reče mirno, "pamet te zapušča. O tebi mi govore mar- sičesa. Mestna devojka ti je vnela mozeg. Ali je res? Ah! Prebledel si, torej je resnica."

"Oče —" pregovori mladenič.

"Poslušaj, sin, kaj takega ne sodi za tebe. Mladi si brez glave. Jaz snujem in delam, da bi postal naš rod velik in močan, a ti kolo- vatiš brez smisla — mesečni si. Ali se ti ne stidi, da se drgneš od- priproste smeti? Ti si prvorojen- nec slavnega plemena, a ona je dekle brez imena. Ako si že zreel za ženitev, oženi se! Ne branim ti. Stotine plemenitih nevest imaš na eden migljaj in tudi bogatih. A lepših, kakor je ta cvet z za- grebskega smetišča. Kje drugod bi ti oprostili. Ali imajo Gregori- jance dosti kmetov, ali nimajo kmeti dosti žen? Ali ravno v Za- grebu! Dokler se jaz prepričam in pravdam z zagrebškimi kočarji, gladi in ljubuje moj sin zagreb- ško dekle. Lepo si boš oplemenil rod! Pa še več. Zlatarski neza- konski otroci bodo ponosno no- silili lice po svetu. Faj! Srmatu!"

"Nehajte, oče!" ojunaki se sin, dvigne ponosno glavo in blede li- ce mu zažari. "Na krivem sledu ste. Ne vodi me grešna kri. No- čem si na nepošten način omade- ževati imena. Ne dotikajte se čis- tega lica, ki je tako čisto, kakor ribje oko. Pokoren moram biti kot sin svojemu očetu, ali kot plemič moram odbiti vsak madež, ki se vrže na tuje poštenje, po- sebnost, če se poštenje ne more braniti z močjo. Poslušajte me, oče! Kakor vidim, ovačuhi so vam vse prijavili, a jaz vam hočem prija- viti še več in boljše. Ne znam se hinavsko zakrivati in nočem si duše skruniti z lažmi. Kakršnega me je rodila mati, takšen sem, hvala Bogu. Kakršno dušo mi je Bog dal, takšno kažem tudi pred svetom. Kar mi kaže oko, to gle- dam, in kamor me vleče duša, tja grem. Nisem kakor nuna, ki mol- na očigled vence, a misli na druge spakarije. Kaj hočete! Duša se mi je ločila od gosposkih na- zorov in sodim, kakor sodi svet. Moje oko je zagledalo Krupičevo Dorbo in duša me vleče k nji. Ko sem jo rešil gotove smrti, ko sem se potmrtve dotaknil s tema svo- jima rokama, zavrel mi je srce, kakor se vzpenja čil konjiček. In duša mi je rekla: Ali ni to čelo ravno tako belo, kakor je najdeš v gosposkem dvoru? Ali nista ki-

Major Frank W. Smith, amer. voj. postar.

ti svileni, ustni mehki ter prsti tanki in lepi, kakor ponosnim go- spodinam, katere vidiš na očeto- cem dvoru? Res je, stokrat je res, pravilo mi je srce. In udal sem se devici z dušo in s telesom, pa o- koli vročega srca se mi vije trden oklep — čast in poštenje!"

Oče zardi v lice.

"Oh, gospodič, previsoko vzd- iguješ jezik! Ali te je tako pridig- naučil kakšen pijan pater?" na- smeje se v jezi srditi Gregorija- neec.

"Sree, oče, sree!"

"In ti hočeš biti moj sin, moja kri — Gregorijaneec? Rojak hoče- biti onega Gregorijanca, katerega je dičila zagrebška mitra? Vera in Bog ako bi te ne izdajalo ple- menito lice, katerega rodu si. Sum- niči bi, da je tvoja mati prelomila zakon, ko te je jela nositi."

"Oče, ne govorite tako!"

"Ali hočeš zares med kramar- sko ljudstvo? Ali te naj zares vi- dim, kako boš pomagal svojemu vrednemu tastu okopavati vrt, ali kako boš na konju spremljeval njegovo blago in klical: Kupite, kupite lepe robe za groš, za dva! Toda ne bo šlo tako, ne bo! Pavel, ti poznaš očeta. Trd je kakor že- lezo. Pavel, pazi, da se to železo ne razžari, ne zapuščaš pota, po katerem te vodi očetova roka, kajti pri moji veri, ako ne opu- stiš nepravega znanja in ne zapu- stiš zlatarske deklice, nahuj- skal bom na tebe pse!"

"Nikar se ne zaklinjajte, oče! Nenadoma mi je ljubezen nadvla- dala srce. Iznenadila me je. Ako bi si hotel iztrgati ljubezen, mo- ral bi si iztrgati tudi srce."

"Poberi se mi izpred oči, izro- dek mojega rodu!" zakriči divje Gregorijaneec in skoči k zidu, da bi pograbil bat.

Pavel se stresse, Obrne se proti durim.

(Dalje prihodnjé).

Potop podmorskega čolna.

London, Anglija, 9. avgusta.

Nek neoborožen trgovski parnik je potopil nemški podmorski čoln, to- da imena kapitana in parnika ne izdajajo, ker se boje, da bi kapitana zadela ista usoda, kakor kapitana Fryatta, katerega so Nemci vstre- lihi, potem ko so ga vjeli, ker je po- skušal s svojim parnikom potopiti podmorski čoln. Kapitan in moštvo parnika pa je prešlo \$2500, kate- ra nagrada je bila razpisana za oni trgovski parnik, ki bi potopil kak- podmorski čoln.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA"

NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

PATRIJOTI!

Stric Sam 1865
500 PEKOV
100 KUHOV
25 MESARJEV

za hraniti U. S. vojsko
SLUŽITE SVOJI DRŽAVI,
KJER JI MORETE NAJBO-
LJE.

Peki, kuhi in mesarji se
iščejo, da služijo Z. D. v svoji
obiti.

Vam ni potrebno veljati se
ali opravljati vojaške dolžno-
sti razen svojega posla.

Ako znate peči ali kuhati,
Stric Sam vas hoče — če pa
ne znate peči ali kuhati vas bo
pa Stric Sam naučil.

VPIŠITE SE DANES!
STOPITE V ČASTNE VRSTE
za Jaso vojne.

STAROST 18 DO 45 LET

Plača pekovi \$33 do \$44 na mesec
plača kuharji \$38 na mesec
plača mesarjem \$36 na mesec

Unrad rekrutacije:
vagal 33th Street in 6th Ave.,
New York.

Iščem svojega brata FRANCETA
ZALER, doma iz Matene št. 44
pri Ljubljani. Pred 10. leti se je
nahaal na Ely, Minn., pri svo-
jem stricu Francu Močnik. Jaz
se nahajam v Ameriki šest me-
secev in prosim če kdo ve za
njegov naslov, da ga mi nazna-
ni, ali naj se pa sam oglašim svo-
ji sestri: Ursula Ferkman, 9123
Saxe Ave., Cleveland, Ohio.
(9-11-8)

JUŽNO-VZHODNI MISSOURI

je edina dežela pod soncem, da
se uspešno kmetuje v vsaki vrsti
kmetijstva, ker tukaj dobiš vse
pridelke severa in skoro vse juga.
ki uspešno rastejo in obrodijo. Tu-
kaj je edin kraj, da raste vse vr-
ste sadja, čez vse fino grozdje ter
vsake vrste jagode.

Na tisoče akrov pšenice, korn-
ze, detelje, trave, ovas, peanuti,
navadnega in sladkega krompir-
ja, solnarije, buč, dinj, pavole, ri-
ža, na tisoče vrst najrazličnejšega
sadnega drevja.

In vse to sedaj lahko vidiš za
moj denar, kajti vsakemu plačam
vožnjo, kateri kupi; istotako vsa-
kemu, kateri je videl deželo ro-
diti toliko pridelkov, ali da je vi-
del lepša polja na svetu.

Osebo imam 120, 80 in 40
akrov najkrajnje zemlje, katera se
lahko očisti in za katero garanti-
ram, da prvi pridelek plača zem-
ljo, čiščenje in vsa poslopja. Po-
nudim jo poceni, ker imam sred-
stev jo čistiti. Priložnost imaš
Obišči tukajšnje Slovence in ču-
di se boš, kaj se naredi v tej de-
želi. Vsa zemlja je kanalizirana.

Na tisoče akrov zemlje se je to
leto prodalo kmetom iz Illinoisa
kateri prihajajo trumoma v naš
kraj za stalno življenje.

Povabim te na trgatve in na ko-
zarec domačega vina, ki n'isi pil
boljega. Pri nas ne bo nikoli suše.
Obišči nas! Ako ne rabiš zemlje,
boš znal, kako živimo.

Vsa pisma pošljite na naslov:

F. GRAM,
(13-7-15-8) NAYLOR, MO.

REŠIMO SLOVENSKEGA NAROD
LAKOTE!

Sorol

Priljubljen po načinu, ki ga je rabil
stari mojster moštvi

SOROL

so se izkazali, čudovito napredni in
krče v kolodcu in truhlu, belci
vrat, nadoh, glavobol, izpuš-
taka, prehlad v glavi, itd. in.

Priljubljen je tudi kompozit
ki izdružuje glavni "Pain Ex-
peller", staro vredno sredstvo
za zdravljenje.

Paracetamol, glavni, ima vedno
eno steklenico pri roki.

50c. in 100c. v vseh lekarnah
ali pa pri:

F. A. H. ROYER & CO.,
74-99 Washington St.,
NEW YORK.

Idilno milo.

Milo za toaleta, obraz ali kopelj mora vsebovati sledeče kakovosti: Biti mora čisto, zdravilno, antiseptično in nerazdražljivo.

Severa's Medicated Skin Soap

(Severovo Zdravilno milo za kožo) vsebuje vse to. Je izvršno za otroško kopelj in je pravi materin prijatelj. Mnogo družin ga rabi vsaki dan.

Cena 25 centov.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Antiseptol

je antiseptična tekoči- na

